

20.8.2009

Holhous- ja edunvalvonta-asioiden selvitystyöryhmä**Asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään päättänyt asettaa työryhmän selvittämään holhousasioihin ja edunvalvontaan liittyvät muutos- ja kehittämistarpeet.

Toimikausi

1.9.2009 – 31.1.2010

Tausta

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelmassa on sovittu, että hallituskaudella selvitetään holhousasioihin ja edunvalvontaan liittyvät muutos- ja kehittämistarpeet.

Holhoustoimesta annettu laki (442/1999) tuli voimaan 1.12.1999. Vuonna 2006 hallitus antoi esityksen laeiksi edunvalvontavaltuutuksesta sekä holhoustoimesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 52/2006 vp). Esi-tyksessä otettiin muun ohella huomioon kokemukset, jotka holhoustoimilaista oli saatu sen viiden ensimmäisen voimassaolovuoden ajalta. Ehdotetut holhoustoimilain muutokset (649/2007) tulivat voimaan 1.11.2007.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta sovitun mukaisesti hallitus antoi vuonna 2008 esityksen (HE 45/2008 vp), jossa ehdotettiin edunvalvontapalvelujen järjestämisen ja rahoituksen siirtämistä kunnilta valtiolle. Eduskunta hyväksyi esityksen ja uusi laki holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä (575/2008), jäljempänä järjestämislaki, tuli voimaan 1.1.2009. Samalla muutettiin holhoustoimesta annettua lakia niin, että edunvalvojan määräämisestä tuli entistä selkeämmin viimesijainen toimenpide.

Holhoustointa koskeva lainsäädäntö on ollut voimassa alle kymmenen vuotta. Vuonna 2007 korjattiin ne säännökset, jotka käytännössä olivat osoittautuneet epäselviksi tai epätarkoituksenmukaisiksi. Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti on kuitenkin nyt perusteltua selvittää, onko myöhempi soveltamiskäytäntö synnyttänyt uusia soveltamiskysymyksiä. Samassa yhteydessä on syytä arvioida, voitaisiinko holhousviranomaisen (maistraatin) tilintarkastusvelvollisuutta ja edunvalvojan vuositilin tekemiseen liittyviä velvoitteita keventää edunvalvonnassa olevan oikeusturvan vaarantumatta.

Järjestämislain voimaantulo merkitsi sitä, että edunvalvontapalveluiden järjestäminen ja osittain myös niiden tuottaminen siirtyivät oikeusministeriön hallinnonalalle. Oikeusministeriölle kuuluu nykyisin palveluiden järjestämisen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Lisäksi oikeusministeriölle kuuluu vastuu hol-

houstoimen sisällöstä ja sen kehittämisestä ja edunvalvojien palkkion määräytymisen ohjeistaminen. Kehittämistehtävät suuntautuvat ensisijaisesti holhousviranomaisen toimintaan. Palkkio-ohjaus puolestaan suuntautuu kaikille edunvalvojille, mutta asiallisesti myös maistraatteihin, joiden tulee tilivalvonnan yhteydessä valvoa palkkion kohtuullisuutta. Huomioon ottaen sen, että holhousviranomainen on edunvalvojien toimintaa valvova viranomainen, on tarpeen selvittää se, miten hyvin edellä mainitut kehittämis- ja ohjaustehtävät soveltuvat samalle viranomaiselle.

Tavoitteet

Tavoitteena on varmistaa, että holhoustointa koskeva lainsäädäntö luo tulevaisuudessakin puitteet holhoustoimen hoitamiselle tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja eri osapuolten oikeusturvanäkökohdat huomioon ottaen.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on selvittää holhoustoimilain ja järjestämislain muutos- ja kehittämistarpeet kiinnittäen erityistä huomiota seuraaviin kysymyksiin:

- 1) voidaanko tilintarkastuksen kuormittavuutta ja edunvalvojien vuositilin tekemiseen liittyviä velvoitteita keventää edunvalvonnassa olevien oikeusturvaa heikentämättä;
- 2) ovatko oikeusministeriön holhoustointa koskevat tehtävät ongelmitta yhteensovitettavissa;
- 3) onko holhoustoimilain viimeaikaisessa soveltamiskäytännössä ilmennyt lakimuutoksia edellyttäviä soveltamisongelmia.

Työryhmän tulee tarpeellisiksi havaitsemiensa lakimuutosten osalta laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi

Puheenjohtaja

- Lainsäädäntöneuvos Markku Helin, oikeusministeriö

Jäsenet

- Lainsäädäntöneuvos Salla Lötjönen, oikeusministeriö
- Hallitussihteeri Maaria Rubanin, oikeusministeriö
- Hallitusneuvos Leena Lehtonen, valtiovarainministeriö, hallinnon kehittämisosasto
- Kehittämispäällikkö Aila Heusala, Valtakunnallinen maistraattien kehittämisyksikkö Itä-Suomen lääninhallituksessa
- Johtava yleinen edunvalvoja Lasse Fager, Turun oikeusaputoimisto yleinen edunvalvonta
- Järjestöjohtaja Anna Tamminen, Muistiliitto ry

Jäsen Salla Lötjönen toimii samalla työryhmän sihteerinä.

Kustannukset

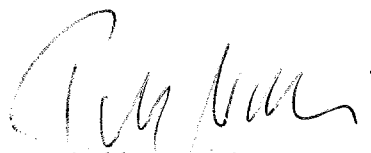
Työryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.011.

Oikeusministeri

Tuija Brax

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

TIEDOKSI

Oikeusministeriö

- kansliapäällikkö
- viestintäyksikkö
- lainvalmisteluosasto
- hankerekisteri

valtiovarainministeriö, hallinnon kehittämisosasto

Valtakunnallinen maistraattien kehittämysyksikkö Itä-Suomen lääninhallituksessa

Turun oikeusaputoimisto yleinen edunvalvonta, Turun toimipiste

Muistiliitto ry